

Малишко Б. В.

студент юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

к.ю.н., доц. **Малишко В. М.**
доцент кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ОРГАНІВ САМОВРЯДУВАННЯ В КОМПАНІЇ МАСАЧУСЕТСЬКОЇ БУХТИ – ПІВНІЧНОГО СХОДУ БРИТАНСЬКОЇ АМЕРИКИ (1607–1775 рр.)

Право на заснування цієї британської колонії одержала корпорація підприємців, заінтересованих у первісному нагромадженні капіталу за рахунок засвоєння території північного сходу сучасних США. 4 березня 1629 р. Карл I підписав відповідну хартію [1. Vol. 1. P. 45–59]. Її одержала корпорація купців, відома під офіційною назвою «Компанія Масачусетської бухти». У створенні колонії важливу роль відіграли пуританські ортодокси, хоча до складу пайовиків самої компанії пуритани-конгрегаціоналісти зовсім не входили. Корпорацію створили задля одержання зиску від вкладених капіталів, але адміністрація колонії мала знайти спільну мову з керівництвом релігійної громади по різних питаннях, у тому числі й стосовно складної проблеми врегулювання трудових відносин.

Члени корпорації (26 чоловік) одержали землю колонії у формі «вільного і звичайного сокеджу» [2. Vol. 1. P. 49–50]. Монархія визнавала за ними статус «корпоративного політичного організму», що надавало колоністам право на створення органів самоврядування. Пайовики мали привілей на розв'язання всіх «юридичних справ, казусів і суперечок», і це означало, що їм дозволялося регулювати трудові відносини, посилаючись на загальне право Англії. Загальні збори колонії стали місцевим державним органом. Королівська хартія дозволила їм «встановлювати, видавати і складати будь-які корисні і розумні накази, статuti, ордонанси, розпорядження й інструкції, придатні для фріменів зазначеної колонії» [3. Vol. 1. P. 54]. Водночас уряд Англії рекомендував, щоб цей орган в жодному разі не обіцяв тимчасовим рабам наділити їх землею після припинення дії контрактів. Земельна ділянка розміром у п'ятдесят акрів на кожного раба надавалася пану, але наділення землею колишнього наймита віддавалося на його розсуд.

Набір колоністів для Масачусетсу здійснювався відносно успішно, оскільки більшість емігрантів сподівалися саме на одержання землі. Проте

лише та особа, яка самотужки емігрувала до Масачусетсу, одержувала там мінімум п'ятдесят акрів землі і ділянку під садибу. Обґрунтовуючи правовий статус фріменів Масачусетсу, Загальні збори колонії 1641 р. послалися на загальне право метрополії. У своєму рішенні Асамблея колонії вказала, що у віці 21-го року кожний заможний емігрант чоловічої статі має право виступати як приватний власник землі і пан кабальних служників. Якщо такий емігрант прибував разом з родиною, площа ділянки збільшувалася. Хто сплачував вартість проїзду лише частково, одержував ділянку того ж розміру, але за умови певного відпрацьовування на користь компанії з розрахунку в три шилінги на день роботи. Колоністи, що не були пайовиками компанії, могли «тримати й успадковувати свої землі» за умови виконання різних робіт на компанію у визначені нею дні кожного року.

Пайовики компанії врегулювали питання оренди землі у Масачусетсі, надавши особливу інструкцію Дж. Єндікоту – першому губернатору. Там було вказано: «Витрати, що їх несе компанія на відправлення наймитів, занадто великі. Відшкодування витрат, якщо на то буде воля Божа, залежить від ретельної роботи сервентів. Тому ми хочемо, щоб Ви призначили старанних і пильних наглядачів за кожною родиною. Їм належить стежити за тим, щоб кожен сервент виконував роботу, для якої призначений. Треба, щоб Ви там, а ми тут були в змозі стежити за тим, як сервенти витрачають свій робочий час. От чому ми посилаємо Вам кілька реєстраційних книг і просимо поширити їх серед наглядачів. Останнім слід вести точний облік щоденної роботи, зробленої кожним кабальним рабом у кожній родині. Щоденне ведення книг стане, можливо, обтяжною справою, а тому можна вимагати звіт за тиждень» [4. Р. 112].

Так, Хартія короля визнавала що органом управління колонією виступили спільно магістрат і Загальні збори фріменів, але всевладним виконавчорозпорядчим органом став магістрат у складі губернатора, його заступника й асистентів. Положення хартії було розвинено пайовиками колоніального підприємства, які надали виконавчій владі Масачусетсу інструкцію «Організація управління Компанією Масачусетської бухти». Тобто, посадовці колонії привласнили функції створення законів, наділення землею, оподаткування, покарання порушників і регулювання рабської праці та вільних ремісників, що служили компанії.

Література.

1. Foundations of Colonial America; a Documentary History: In 3 vols./ Ed. by W. K. Kavenagh. New York: Chelsea House Publishers, 1973. Vol. 1. XXXVIII, 726 p.; Vol. 2. 727–1668 p.; Vol. 3. XXX, 1669–2639 p.
2. Там само.
3. Там само.
4. Morgan E. E. The Puritan Dillema. The Story of John Wintrop. Boston: The University of Massachusetts Press, 2001. XII, 232 p.